

Klima- og miljødepartementet

Vår ref.: 113341/2020 - 2020/99746

Deres ref.:

Dato: 11.03.2020

Innspill om Enova

Jeg viser til departementets innspillsmøte om Enova 4. mars 2020 og invitasjonen til å gi skriftlige innspill.

Fylkesrådet i Viken har satt seg krevende mål for bærekraftig energibruk. Klimagassutslippene i fylket skal reduseres med minst 80% innen 2030. Transportsektoren utgjør den største kilden til klimautslipp i Viken og fylkesrådet har som mål at all person- og varetransport skal være utslippsfri innen 2030. Men også industrien og landbruket er viktige utslippskilder i fylket. Alle disse områdene vil kreve omfattende virkemiddelbruk på alle forvaltningsnivåer for at vi skal komme i mål med lavutslippssamfunnet.

Fylkesrådet betrakter Enova som et viktig instrument i gjennomføringen av en bærekraftig energipolitikk. Det er ønskelig med et forsterket samarbeid mellom Enova og kommuner og fylkeskommuner om en nasjonal klimapolitikk.

Jeg vil gi følgende innspill om Enovas oppgaver og rolle i gjennomføringen av en effektiv klimapolitikk.

- ENØK-ordninger til husholdningene

Enova er finansiert av alle innbyggerne i Norge, gjennom skatter og energiavgift, men har i liten grad levert resultater knyttet til energieffektivisering og energiomlegging i privathusholdninger. Dette gjelder særlig de mer omfattende støttesystemene knyttet til energieffektivisering. De enkle tiltakene, som utskifting av oljefyr, installering av solceller, og innføring av varmepumper, har gitt vesentlig større resultater. Jeg vil derfor oppfordre departementet til å be Enova tilrettelegge sine støtteordninger for husholdningene slik at en større andel av innbyggerne har mulighet for å gjennomføre tiltak med Enova-støtte. Eksempler på slike tiltak kan hentes fra en rekke av våre naboland, som f.eks. støttesystemet til Local Energy Scotland, Energikollen i Sverige, Energihjem i Danmark, etc. Jeg vil særlig påpeke viktigheten av å gjøre det enkelt og attraktivt å gjennomføre enkle og effektive tiltak som etterisolering og utskifting av vinduer og dører. Denne typen tiltak vil ofte ikke gi mange kWh/kr, men ringvirkningene av å få en større andel av den norske befolkning med i omleggingen til lavutslippssamfunnet er store. Jeg vil derfor be departementet om å fastsette et eget mål for Enova knyttet til antall husstander som har fått støtte

- Utslippsfri transport

PLAN Avdeling for klima og energi

Postadresse: Postboks 220, 1702 SARPSBORG

Besøksadresse: Galleri Oslo Schweigaards gate 4, 0185 OSLO

Telefon: 32 30 00 00

E-post: post@viken.no

Internett: www.viken.no

Org.nr.: 921693230

En balansert utbygging av ladeinfrastruktur og kapasitet for elektrolysebasert produksjon av hydrogen vil kunne gi vesentlig bedre utnyttelse de nasjonale investeringene i nettinfrastruktur.

Elektrifisering av bilflåten forutsetter økt tilgang til hjemmelading. Erfaringer fra støtteordning som Akershus fylkeskommune iverksatte i 2019 tilsier at støtten har god virkemiddeleffekt og har stor betydning for beslutning i de enkleste boligselskapene om utbygging av infrastruktur for lading. Det er derfor viktig at Enova blir satt i stand til å gjennomføre tiltaket om støtte til lading i sameier og borettslag som er nedfelt i Granavoll-plattformen, og at dette blir gjort på en måte som også små boligselskaper og garasjelag oppfatter som enkel og effektiv.

Utviklingen av bilsalget innebærer at elbiler for stadig flere vil dekke alle transportbehov, i både husholdninger og i bedrifter. Dette innebærer også at elbiler blir brukt til kjøring over lange avstander. Dette krever infrastruktur som kan betjene denne trafikken, også i dager med trafikktopper. Det er i dag ikke lønnsomt å etablere hurtigladere i distriktene for å betjene trafikktopper. Det er derfor nødvendig at Enova utvider sin støtteordning for hurtigladere utover dagens virkeområde.

Fylkesrådet i Viken ser at hydrogen kan være en del av løsningen for utslippsfri transport. På samme måte som for elektriske kjøretøy vil det ta tid å få til en markedsendring. De initiale kostnadene for hydrogen er høyere enn for en del andre teknologier. Enova må legge til rette virkemidler som bidrar til at markedsendringen kan skje, selv om det på noen områder tar lenger tid.

Det er viktig at Enova bidrar til å stimulere initiativene i transportbransjen for omlegging til klimavennlig transport. Hydrogen er det mest realistiske alternativet for utslippsfri tungtransport med hensyn til rekkevidde, lasteevne og fylletid. Dette krever en samordnet politikk for utbygging av infrastruktur og stimulering av kjøretøyutvikling.

Støtten til utbygging av alternativ infrastruktur i transportsektoren har i inneværende periode vært begrenset, sammenlignet med den totale støtten som Enova har tildelt i avtaleperioden. Det foreligger et program for støtte til hydrogenstasjoner, men støtteandelen er ikke tilstrekkelig til å realisere nødvendig infrastruktur i en tidlig fase. I den kommende avtaleperioden må Enova bidra med investerings- og driftsstøtte til infrastruktur og kjøretøy. Det gjelder blant annet for lastebiler, ferger og hurtigbåter.

- Biogass i transportsektoren

Vi vil vise til innspill fra Biogass Oslofjord, og særlig påpeke viktigheten av at det kommer på plass sammenhengende fylleinfrastruktur for komprimert og flytende biogass i hele Norge.

- Varetransport og anleggsmaskiner

Dagens støtteordninger for varebiler er et forbilledlig eksempel på hvordan man kan få gjennomført en stor omlegging av bilparken. Gjennom prosjektet «Test av fossilfrie maskiner» er Viken fylkeskommune i kontakt med et stort antall kommuner og entreprenører, og det er kommet tydelige tilbakemeldinger om at Enovas støttesystem for større maskiner og biler er utfordrende for små og mellomstore bedrifter. De minste bedriftene har dessuten ikke mulighet til å søke om støtte, da Enova har en minstegrense for hvor drivstoff/energi som må være innspart. Dette oppleves som urimelig. Jeg vil derfor oppfordre departementet til å legge

til rette for at støtteordningen for elvarebiler utvides til å omfatte flere typer biler og maskiner.

Selv om sjøfarten er en større utslippskilde på kystfylkene, er det også en betraktelig del av utslippsstatistikken for flere av kommunene i Viken. Flere av Norges største havner ligger i vår region. Det er viktig at satsingen på landstrøm fortsetter, og økes. Særlig vil jeg oppfordre departementet om å be Enova finne muligheter for å få på plass landstrøm i flere typer havner, uavhengig av om disse er offentlig tilgjengelige eller ikke. Om vi skal lykkes med omlegging av godstransport til sjø og bane, så må det være attraktivt for bedrifter som har mulighet til å tilrettelegge for fossilfri lasting og lossing, å gjøre det.

- Enovas støtte til næringslivet

Det foregår en gjennomgang av det næringsrettede virkemiddelapparatet i regi av Næringsdepartementet. Det er synd at ikke Enova er en tydeligere del av dette, dels for at det bør sørges for at målgrupper og støtteordninger ikke faller mellom to stoler, og fordi det bør gjøres en rendyrking av hvilke teknologimodenhetsnivå Enova opererer innenfor, sammenliknet med Innovasjon Norge og Forskningsrådet. I dag opplever både private og offentlige aktører at det ikke finnes noen tilgjengelige støtteordninger for ambisiøse energiomleggingsprosjekter, fordi hele virkemiddelapparatet setter krav til innovasjon. Klimasats bidratt til at offentlige aktører får gjennomført mange tiltak knyttet til klimagassreduksjon, men støtter ikke energitiltak. Prosjekter som er lønnsomme bør selvsagt ikke få offentlig støtte, men prosjekter med modenhetsgrad TLR 6-9 er det i dag vanskelig å finne støtte til. I våre naboland, og resten av EU, finnes det støttesystemer som bidrar til gjennomføring av gode energiprojekter med høy modenhetsgrad. Også landbruket opplever utfordringer med fragmentert virkemiddelapparat, som hindrer gjennomføring av gode klima- og energiprojekter.

Det er også viktig å beholde muligheten for teknologistøtte til kvotepliktig sektor. Økte kvotepriser alene vil ikke gi den ønskede hastigheten på omlegging til lavutslippssamfunnet.

Enovas tilskuddsordninger bør i størst mulig grad være tilgjengelige for alle deler av samfunnet, ikke bare de største bedriftene. I dag utestenger Enova små bedrifter fra å søke på en rekke av sine støttesystemer, fordi de har satt en høy minstetterskel. Det er heller ikke lengre mulig for flere små bedrifter å gå sammen i nettverk og søke sammen. Siden alle bidrar inn til Enovas budsjetter, oppfattes dette som svært urettferdig. Dette vil jeg på det sterkeste oppfordre departementet å rydde opp i.

Vennlig hilsen

Anne Beathe Tvinnereim

Fylkesråd for klima og miljø